

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Yhteistyöasiakirja

Päijät-Häme

Hyväksytty 22.2.2022

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sisältö

Kehittämisteemat:

1. Osaavan työvoiman saatavuus & alueellinen liikkuvuus
2. Syvän syrjäytyneisyyden korjaaminen
3. Vihreän siirtymän edelläkävijä

LIITTEET:

Osallistujaluettelo

Alueen tilanne- ja kehityskuva

Osaavan työvoiman saatavuus & alueellinen liikkuvuus 1/2

Ilmiön/käsillä olevan tilanteen kuvaus	Kehittämisen kärjet/haasteet/mahdollisuudet	Tavoite
<p>Maakunnan yrityksillä on ollut vaikeuksia saada osaavia työntekijöitä mm. metalli-, sähkö- ja sote-alalle. Samaan aikaan alueella on merkittävä työttömyys. Kyseessä on kohtaanto-ongelma, jossa yritysten näkökulmaa hoidetaan tässä ensimmäisessä teemassamme ja työttömien näkökulmaa toisessa teemassamme. AMK:n koulutusmäärärahat kohdentuvat pääsääntöisesti tutkintoon johtavan koulutuksen tarpeisiin. Yritysten tarvitsema osaaminen voi hoitua myös tutkinnoita kursseilla tai töissä oppien elinikäisen oppimisen hengessä. Niihin ei nykyinen AMK-rahoitus taivu. Toisen asteen koulutuksessa tarvitaan yrityslähtöisyyttä, esim. enemmän englannin opetusta kansainvälistyneen asiakaskunnan takia.</p>	Täsmäkoulutus valituille sektoreille – mahdollinen yliaalueellinen tai kansallinen hanke.	<p>Työvoimapula esimerkiksi sotessa, sähkötekniikan yrityksissä ja erilaisissa teollisissa tuotantotehtävissä laimenee, eikä yritysten kasvu tyrehdy kapasiteetin pienuuteen. Koronan korostama terveydenhuollon kriisi ja mahdollinen alaltapako korjataan erilaisin koulutuksin. Ammattien kiinnostavuus ja hakeminen koulutukseen varmistetaan yhteistyöllä yritysten ja koulutuksen tarjoajien kanssa. Toisen- ja korkeakouluasteen koulutuspaikkojen määrä ja sen riittävyys alueella on keskeistä osaajapulaan vastaamisessa.</p>
	Suunniteltu AKKE-määrärahaosuus (130 000 e)	
	Yrittäjien asennemuutoskoulutus kotimaisia kieliä puhumattomien mukaan ottamiseen työyhteisöön (työpaikkaenglanti).	
	Suunniteltu AKKE-määräraha (70 000 e)	
Työvoimapulasta kärsiville aloille täydennys- ja muuntokoulutusta, myös tutkinnoita esimerkiksi töissä oppien.		
Suunniteltu AKKE-määräraha (100 000 e)		

Poikkihallinnollisuus: Merkitse, mihin eri ALKE-päätöksen osa-alueisiin kehittämisen kärjet liittyvät

☐	Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	☒	Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
☐	Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet	☒	Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy
☐	Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen	☐	Aluekehittämisen toimintamalli

Osaavan työvoiman saatavuus ja alueellinen liikkuvuus 2/2

Toimenpiteet 1–3 kpl	Vaikutukset	Johtopäätökset: Maakunnan ja valtioneuvoston välineet
<p>Sote-alan perus- ja täydennyskoulutuksen sujuvoittaminen niin, että alaa vaihtavat pääsevät töihin aiempaa nopeammin. Myös hoiva-avustajien koulutusta.</p>	<p>Lähihoitajapula helpottaa. Sairaanhoidajapula helpottaa. Terveystuollon mahdollinen alaltapako korjautuu.</p>	<p>LAB tai Salpaus täydennyskouluttaa alueella.</p> <p>Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden –ohjelman mahdollisuudet tukea alueen toimia.</p>
<p>LAB, Salpaus, ministeriöt</p>		
<p>Kansalliset toimet kansainvälisen työvoiman houkuttelemiseksi työvoimapula-aloille. Alueen työllistäjien kytkeytyminen mukaan yliaalueelliseen yhteistyöhön kansainvälisessä markkinoinnissa.</p>	<p>Osaajapula helpottaa. Sairaanhoidajapula helpottaa. Terveystuollon mahdollinen alaltapako korjautuu. Muiden alojen yritykset kasvavat.</p>	<p>EAKR, ESR+ Ja AKKE-rahoituksin hankkeita työvoimaa tarvitseville aloille.</p> <p>Talent Boostin ja koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartan toimenpiteet ja niiden kytkeytyminen alueen toimiin.</p>
<p>PH-liitto, HELY, Ladec, TEM, BF</p>		
<p>Teknologia-alojen jatkuvan oppimisen sujuvoittaminen niin, että alaa vaihtavat pääsevät töihin nopeammin. Tutkintopolku on liian pitkä uusilla kasvualoilla. Etenkin sähköala on kasvussa.</p>	<p>Osaajapula helpottaa teollisuudessa ja palveluissa. Äkillisen rakennemuutoksen syrjäyttämät ihmiset pääsevät nopeammin (uudelleen) työelämään.</p>	<p>Jatkuvaan oppimiseen soveltuvien osasuoritusten tarjonta kysyntää vastaavaksi. Osaamisen ennakoituyhteistyö alueella.</p> <p>Jatkuvaa oppimista edistävien uudistusten vaikuttavuus ja linkittyminen alueen toimiin. TE-palveluita koskevat uudistukset, erityisesti Pohjoismainen työvoimapalvelumalli.</p>
<p>Alueen toimijat, OKM, TEM, JOTPA</p>		

Syvän syrjäytymisen korjaaminen 1/2

Ilmiön/käsillä olevan tilanteen kuvaus	Kehittämisen kärjet/haasteet/mahdollisuudet	Tavoite
<p>Päijät-Hämeessä toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden, vaikeasti työllistyvien, nuorisotyöttömien ja koulutuksen ulkopuolelle jääneiden osuus on valtakunnan tasoa korkeampi. Yleinen koulutustaso on maakunnista alhaisimpia. Yleinen pienituloisuusaste on maan keskiarvoa suurempi. Maksuhäiriöisten osuus korkea.</p> <p>Yleisesti lähtökohdat alueen asukkaiden hyvinvoinnille, terveydelle ja turvallisuudelle ovat maan keskiarvoa heikommalla työllisyyteen, koulutukseen ja toimeentuloon liittyvien taustatekijöiden vuoksi. Mielenterveys- ja päihdeongelmia on kaikilla ikäryhmillä.</p> <p>Tulevina vuosina väestön ikääntyminen ja matala syntyvyys heikentävät huoltosuhdetta.</p>	<p>Monialainen työskentely ja sitä tukevat yhteistyörakenteet ja prosessit.</p> <p>Suunniteltu AKKE-määräraha (65 000 e)</p> <p>Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten ja aikuisten ja osatyökykyisten työelämä- ja koulutuspolkujen rakentaminen. Palveluohjausmallien kehittäminen.</p> <p>Suunniteltu AKKE-määräraha (65 000 e)</p> <p>Elinikäisen oppimisen polkujen ja mallien kehittäminen.</p> <p>Suunniteltu AKKE-määräraha (70 000 e)</p>	<p>Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden määrä kasvaa.</p> <p>Pitkäaikaistyöttömien sekä nuorisotyöttömien määrä vähenee.</p> <p>Syrjäytyneiden mahdollisuudet osallistua yhteiskuntaan paranevat, ja ylisukupolvinen osattomuus lievenee.</p> <p>Maakunnan koulutaso nousee maakunnassa kaikissa ikäryhmissä.</p>

Poikkihallinnollisuus: Merkitse, mihin eri ALKE-päätöksen osa-alueisiin kehittämisen kärjet liittyvät

☐	Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	☐	Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
☐	Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet	☒	Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy
☐	Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen	☐	Aluekehittämisen toimintamalli

Syvän syrjäytymisen korjaaminen 2/2

Toimenpiteet 1–3 kpl	Vaikutukset	Johtopäätökset: Maakunnan ja valtioneuvoston välineet
<p>”Verkostomainen valta” Toimivat yhdyspinnat (hyvinvointialue, kunnat, 3. sektori, elinkeinoelämä ja oppilaitokset) tukevat asukkaiden hyvinvointia ja palveluiden saantia. Asukkaat ja asiakkaat ovat mukana toiminnan kehittämisessä.</p>	<p>Asukkaat saavat tarvitsemaansa tukea ja palveluita joustavasti ja oikea-aikaisesti.</p>	<p>Paikallinen sote-uudistuksen toimeenpano. Kuntien, hyvinvointialueen ja 3. sektorin yhteistyökäytäntöjen ja rakenteiden täsmentäminen, sote-keskuskehittäminen, tiedolla johtaminen.</p> <p>Yhteistyö valtioneuvoston ja alueen toimijoiden kesken SOTE-uudistuksessa</p>
<p>THL, ministeriöt, kunta, hyvinvointialue</p>		
<p>Nuorten uupumisen ennaltaehkäisy: Elämänhallinnantaidot ja resilienssin vahvistaminen ovat osa opetusta. Opiskeluhuollon palveluja kehitetään.</p> <p>Työelämän markkinointi: Koulutus kytkeytyy tiiviisti työelämään. Opiskelijat saavat riittävän tuen omatoimiseen opiskeluun ja harjoitteluihin.</p>	<p>Nuorten uupumista ja mielenterveyden ongelmia on vähemmän. Opiskelijoiden opiskelumotivaatio vahvistuu. Opiskelujen jälkeiset työelämäpolut selkiytyvät.</p>	<p>Oppivelvollisuuden laajenemiseen liittyvä kehittämistyö, opiskeluhuollon lainsäädäntöuudistukset osana hyvinvointialueuudistusta. ESR+ hanke, AKKE-hanke tai mahdollisesti jokin muu rahoitus.</p> <p>Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman toimeenpano ja kytkeytyminen alueen toimiin.</p>
<p>THL, ministeriöt, kunta, hyvinvointialue</p>		
<p>Työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen kauttaaltaan, osatyökykyisten työllistymismahdollisuuksien lisääminen ja työllistävien polkujen löytäminen.</p>	<p>Työterveyshuolto – työnantajat ja sote-palvelut tekevät tiivistä yhteistyötä -> sairaslomat ja eläköityminen sairauksien vuoksi vähenevät, työurat pitenevät.</p>	<p>Työllisyyden kuntakokeilu, kunnat, 3. sektori, RRF-haku.</p> <p>Meneillään olevien uudistusten ja ohjelmien tarkastelu kokonaisuutena. Mahdollisuudet rahoitusratkaisuihin, riittävä tuki kunnille toteuttaa työllisyyden hoitoa.</p>
<p>THL, ministeriöt, kunta, hyvinvointialue</p>		

Vihreän siirtymän edelläkävijä 1/2

Ilmiön/käsillä olevan tilanteen kuvaus	Kehittämisen kärjet/haasteet/mahdollisuudet	Tavoite
<p>Ilmastonmuutos ja luontokato uhkaavat globaalisti ihmiskuntaa ja ekosysteemejä. Päijät-Hämeessä on tehty pitkäjänteistä ympäristö- ja ilmastotyötä (mm. Lahden ympäristöpääkaupunkivuosi). Tätä perintöä hyödynnetään uusilla osa-alueilla, kuten sähköisessä liikenteessä. Alueella myös jatketaan Päijät-Hämeen tunnetun vahvuuden eli kiertotalouden parissa. Ilmastotyön rinnalla luontokadon torjumisella on kiire, joten on edettävä ripeästi luonnon monimuotoisuutta vahvistavissa toiminnaissa.</p>	Ilmastotyön laajentaminen biodiversiteetin turvaamiseen.	Luontokato alueella saadaan pysäytettyä. Rakentamisen hiilijalanjälki pienenee. Matka kohti hiiletöntä taloutta etenee myös raskaassa liikenteessä.
	Suunniteltu AKKE-määräraha (64 000 e)	
	Vähähiilisen rakentamisen kehittäminen: puurakentamisen ja julkisten hankintojen yhteensovittaminen.	
	Suunniteltu AKKE-määräraha (80 000 e)	
	Pilotti raskaan liikenteen mahdollisuuksista vihreän vedyn hyödyntämisessä polttokennoteknologiassa, esim. jakelujärjestelmän testaus sisältäen vedyn käyttäjät, jakajat ja tuottajat.	
	Suunniteltu AKKE-määräraha (200 000 e)	

Poikkihallinnollisuus: Merkitse, mihin eri ALKE-päätöksen osa-alueisiin kehittämisen kärjet liittyvät

☒	Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	☐	Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
☒	Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet	☐	Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy
☒	Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen	☐	Aluekehittämisen toimintamalli

Vihreän siirtymän edelläkävijä 2/2

Toimenpiteet 1–3 kpl	Vaikutukset	Johtopäätökset: Maakunnan ja valtioneuvoston välineet
HELY:n yritysrahoitusta suunnataan pienten ja keskisuurten yritysten investointeihin.	Pk-yritysten ilmiselvät mutta tekemättä jääneet vähähiilisyystoimet vauhdittuvat. Esimerkiksi erilaisten työkoneiden päästöt saadaan pienentymään, kun vaihdetaan uuden laitteen myötä fossiilisesta polttoaineesta sähköön.	HELY:n yritystuet ohjataan osittain vähähiilisyysinvestointeihin.
HELY		Kansalliset instrumentit pk-yritysten vihreän siirtymän tukemiseen, mm. Kestävän kasvun ohjelma.
TKI-hankkeissa siirretään huomiota kunnallisen jätehuollon sijaan teollisuuden ja palveluiden sekä kulutuksen vihreään siirtymään.	Alueen teollisuus, palvelut ja kulutus saadaan vähitellen vihreän siirtymän piiriin.	Maakunnan EAKR-rahoitus suunnataan monipuolisesti myös teollisuuden kehittämiseen uuden ÄES-kärjen myötä.
PH-liitto		Kansalliset teollisuuden vihreään siirtymään kohdistuvat kannustimet, mm. Kestävän kasvun ohjelma.
Urban Greening Planin laatiminen Lahden kaupungille alueen luonnon monimuotoisuutta turvaamaan.	Kaupungin alueella turvataan luonnon monimuotoisuus.	Lahden kaupungin kaavatyö.
Lahden kaupunki		Valtioneuvoston välineet, mm. Metso- ja Helmi –ohjelmat, Kestävän kasvun ohjelma